

Un an	200 L
6 luni	100 L
3 luni	50 L

Redacția și administrația Arad, Boulevard. Regina Maria 10. Etaj I.

ini.

Tribuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul V. — N-rul 37

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

Arad 9 Septembrie 1928.

Noroii pe care îl aruncă astăzi asupra conducătorilor țării, pune într-o tristă lumină cinstea și lealitatea politică a conducerii partidului național-țărănesc, căreia îi pregălește totodată zile mai rele în viitor, decât acele destul de rușinoase din trecut. *Vitt.*

Un interview al dlui Vintilă Brătianu

„Echo de Paris” din 31 August, publică în primele coloane, următorul interview cu d. Vintilă Brătianu:

Dela primele cuvinte — scrie trimisul special al lui „Echo de Paris” — președintele de consiliu român, afirmă teoria mea pe care o susțin cu tărie, că noi trimișii speciali, suntem meteori inutili, adesea surdo-muți, cari mergem băjbând, și că sunt mai folositori corespondenții locali când sunt buni.

— Sunt bucuros domnule, îmi spune d. Vintilă Brătianu, că am în fața mea un istoric. Defunctul ziaristilor este că dau despre lume păreri pe cari nu le controlează totdeauna și reproduc unora erorii cari li se prezintă ca adevăruri. Decât să asculte ce li se spune ar fi mai bine să cerceteze la fața locului.

— Ași fi voit să răspund ilustrului meu interlocutor că nu-i deajuns să vezi, trebuie să și înțelegi, și așa fi voit să-i mai citez exemplul unuia dintre excelenții mei confrăți francezi, care fără să știe o vorbă nemțească, s'a dus să-și facă singur cumpărături la Hamburg. S'a tocmit fără să cumpere nimic, a confundat mărcile și pfenigii, și a publicat un articol extravagant asupra ieftinității din Germania care a rămas după treizeci de ani legendar.

România în perspectiva Istoriei

— Pentru a înțelege România de astăzi, continuă d. Vintilă Brătianu, nu trebuie să se servească cineva de o priză prea apropiată. Numai istoria atât de subiectivă, a poporului nostru permite o judecată sănătoasă a viitorului și posibilităților ei.

Să ne ducem în secolul al XIV-lea. Era un imperiu greco-bizantin; un imperiu bulgar; imperiul sârbesc a lui Dușan; o Polonie mare; o Ungarie Mare; și între aceste națiuni puternice, două principate independente: Valahia și Moldova (cu Basarabia și Bucovina), pe când Transilvania, al treilea element al puterii noastre, era autonomă sub stăpânirea ungurească.

Vine invazia turcească și distruge totul. Ingroapă o civilizație, care nu era inferioară aceleia din Occident, după cum atestă monumentele rămase. Prin invazia distrugătoare a turcilor dispar: imperiul grecesc, imperiul bulgar și imperiul sârbesc. Ungaria însăși este înăbușită. Ce rămâne în pi-

cioare din totul? Provinciile române Moldova și Valahia.

Pentru ce? Mai întâi Românii s'au menținut prin puterea armată. Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare au bătut pe Turci. Unul din ei l-a învins pe Mohamed al II-lea tocmai când era la apogeul triumfului său. Ei au meritat dela Papi titlul de apărători ai Creștinătății.

Provinciile române s'au menținut și prin suplețea și înțelepciunea lor politică; au plătit tribut dar și-au păstrat independența.

Forță și pricepere sunt trăsăturile caracteristice ale istoriei române timp de secole. De ce să nu ne prevalăm de aceste calități în fața viitorului?

De sigur, fara noastră a pierdut mult sub presiunea neîncetată a mahomedanilor. Ea a cunoscut și exploatarea savantă a Fanarioșilor. A fost tulburată și sărăcită servind de câmp de bătăe permanent între Austria, Rusia și Turcia.

Renașterea națională.

După 1848 când studenții români dela Paris primiră botezul libertății, când Michelet și Edgar Quinet deveniră susținătorii cauzei noastre, în fine după tratatul dela Paris din 1856, care unește cele două provincii române începe renașterea noastră națională.

N'a fost ușor, căci eram strânși în cleștele a trei imperii autocrate imperialiste, cari urau principiul naționalităților.

Dar în timpul acestor cincizeci de ani de lupte și de speranțe, România face așa de mari progrese, încât la 4 August 1916 ea este considerată de puterile aliate ca un factor decisiv și ele recunosc, fără ezitare, integritatea revendicărilor sale seculare, și a drepturilor sale istorice.

După aceste perspective trebuie să fim judecați. Dacă am știut să ne ducem corabia în condiții așa de primejdioase, să ni se acorde încredere astăzi, când si-

tuția noastră a devenit de o sută de ori mai avantajoasă.

Lupta contra inflației.

Dela războiu încoace, fără falșe umilință, putem privi în față opera noastră. Totul era de refăcut într'un regat mai mult decât indoit. Un singur popor, prin limbă și rasă, avem însă nu mai puțin de patru Alsacii. Totul era de reconstruit: școli, licee, drumuri de fier.

Înainte de războiu aveam o circulație de 700 milioane-aur. Germanii, în timpul ocupației, au emis 2 miliarde de bilete. Am avut de absorbit 8 miliarde de monedă străină. Se caută cauzele deprecierei leului. Iată, una importantă!

Adăugați dezastrele războiului cari trebuiau reparate. Și cu toate acestea iată 6 ani, după mărturia d lui Poincaré, că luptăm contra inflației. A fost greu. Plafonul de 20 miliarde a fost greu de suportat.

Colaborarea capitalului străin

De aceea vă spun cât de nedrept este să mi se reproșeze că n'am făcut apel îndeajuns la creditul străin. Într'o țară în care căile ferate nu funcționau încă, în care unificarea legislativă a provinciilor nu era terminată, în care variațiile leului nu permiteau de cât speculatorilor de a opera, cum să ne mirăm că n'au alergat în masă capitalurile streine? Iată adevăratul motiv al abținerii lor, iar nu un ostracism care n'a existat nici odată.

După o clipă, d. Vintilă Brătianu a continuat:

La dreptul vorbind n'am vrut să vindem la licitație bogățiile noastre naturale, pentru avantajii trecătoare. Între țările cari se pot lipsi de colaborarea cu străinătatea, (Franța Anglia) și acelea cari nu pot nici măcar colabora cu ea, România ocupă un loc intermediar. Ea oferă serioase avantagii, și dovada este că după un an de stabilizare efectivă, capitalul străin afluiază acum. Dar ea le

oferă nu fără a lua unele garanții. Și astfel s'a creat formula programului nostru: colaborare utilă pentru toți, între streini și români, sub o etichetă națională.

Am naționalizat de asemenea societățile de petrol, cel puțin atât cât am putut. Am acordat terenuri petrolifere aparținând statului societăților (de origină germană uneori) cari consimțeau la acest proces de naționalizare („Steaua Română”). Am salvardat astfel pe cât a fost cu putință bunul public, fără a asculta cătuși de puțin oricât s'ar fi pretins de interese particulare.

Impotriva demagogiei.

Ce ne mai reproșează adversarii noștri? Că nu am stofa unui dictator? Sunt mândru. Am onoare de dictatură. Un partid ca al meu care a dat poporului sufragiul universal, care a găsit la venirea sa la putere un demiscrav fără drepturi, fără instrucție, fără cultură, și care a știut să-l ridice la demnitate de ființă omenească și cetățean liber, un partid care timp de șaptezeci și cinci de ani a urmărit fără șovăire, această sarcină de emancipare progresivă are dreptul de a cere să nu fie taxat drept un partid al dictaturei.

Este drept că are aversiune pentru demagogi; că detestă pe aceia cari fâgăduesc mai mult decât pot da; că le prezice decepțiunile unei popularități de scurtă durată și că e credincios istoriei României, care se rezumă, cum am văzut, în aceste două cuvinte: Curagiu și înțelepciune.

*

Nici un popor evident, nu-i place să fie impus; sacrificiile ce se cer dela dânsul nu sunt titluri de dragoste; dar avem conștiința că am pregătit de șase ani stabilizarea, printr'o serie de măsuri potrivite, și chiar aceia cari ne atacă vor vedea într'o zi această stabilizare slujind ca punct de plecare a unei personalități crescânde.

Șoselele și drumurile comunale

— Din acelaș considerent al întăririi graniței, am decis ne spune d. prefect Georgescu, să fie aduse toate drumurile județului în cea mai bună stare.

Preocuparea aceasta ne servește totodată la soluționarea în parte a precarei situații a pădurenilor, despre care vă vorbisem adineauri. Locuitorii aceștia ai părții estice a Aradului, lipsiți de pământuri arabile și de lucru, se află într'o stare cu adevărat jalnică. Trebuia să le venim în ajutor, dându-le de lucru, și am angajat deci la cariera de piatră Ciuci-Vârfuri 2500 de vagoane de piatră spartă, pentru reparatul drumurilor și pentru a da localnicilor prilej de lucru și de câștig. Aceste 2500 de vagoane de piatră spartă vor fi distribuite tuturor șoselelor care traversează județul și vom face astfel, ca toate drumurile județului să fie aduse în starea cea mai bună, și totodată ca prin aceste comenzi să dăm de lucru unul însemnat număr de români avizați.

— Avem un buget de 20 de milioane destinat șoselelor, și am hotărât ca circa 5 milioane din fondul acesta să ajungă în mâinile populației sărace din regiunea Ciuci-Vârfuri, lipsită și de pământ și de lucru, și de po-meturiile cari în alți ani mai productivi îl ușurau existența.

PRIMĂRIA
Comunei Păuliș.

CONCURS

Primăria comunei Păuliș publică concurs pentru ocuparea postului de casier comunal pe ziua de 13 Octombrie 1928.

Concurenții vor înainta cererile ajustate cu extrasul de naștere, certificatul de avere și moralitate.

Retribuțiunile casierului este plata aprobată în bugetul comunei.

Păuliș, la 29 August 1928.

Primăria
Nr. 915—928 Nr. 666.

PRIMĂRIA
Comunei Păuliș.

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de impiegat, devenind vacant la primăria comunei Păuliș, se publică concurs.

Reflectanții vor înainta cererile împreună cu actele prevăzute de Statutul funcționarilor publ. până la data de 13 Octombrie 1928.

Retribuțiunile sunt acele prevăzute în bugetul anului 1928.

Păuliș, la 29 August 1928.

Notar: Cuparescu.
Primar: Rudău.
No. 211—928.
668

PRIMĂRIA
Comunei Păuliș.
PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Păuliș, publică licitație minuedă pe ziua de 13 Oct. 1928, ora 10 pentru furnizarea alor 20 m. steri lemne de foc. cal. I. de fag și carpin bine uscate, pentru încălzitul primăriei.

Licitațiunea se va ține prin oferte închise și sigilate, în conf. cu art. 72—83 din legea contabilității publice.

Păuliș, la 29 August. 1928.

Primăria.
No. 811—928. 667

PUBLICAȚIUNE

Primăria comunei Dorobanți vinde la licitație publică în ziua de 11 Octombrie 1928, ora 9 în curtea primăriei, 1 buc. taur neapt de reproducție.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice.

Dorobanți la 30 August 1928.

Primăria.
Nr. 1187—1928. Nr. 669.

PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Șepreuș vinde la licitație publică în ziua de 10 Octombrie 1928 ora 10 un armăsar și un vier neapt de reproducție.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea Contabilității Publice.

Dacă licitația va rămânea fără rezultat se va repeta în ziua de 25 Octombrie 1928.

Șepreuș, 31 August 1928.

Primăria.
Nr. 1527—1928 Nr. 665

JUDECĂTORIA RURALĂ ȘIRIA.

Publicațiune de licitațiune.

Subsemnatul portarel judecătoresc aduc la cunoștință publică în senzul legii art. LX. din 1881 § 102. respective XLI din 1908. § 19 cumcă lucrurile următoare ș. a. 3 mașini de făcut cirpă, 1200 modeluri de cirpe etc. exevcate în Panatul nou în favorul urmăritorului Sandner Andrei repr. prin adv. Dr. Rohan Dimitrie împotriva urmăritului locuitor în comuna Panatul nou pentru încasarea capitalului de 32126 Lei și acces prețuite în 18800 Lei se vor vinde prin licitație publică în ziua de 13 Septembrie anul 1928 oara 3 p. m. în comuna Panatul nou la casa Nr. 239 și 175.

Intrucât mobilele sechestrare ar fi fost exevcate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. XLI din 1908 § 20.

Șiria, la 23 August 1928

J. Csáky
delegat judecătoresc.
Nr. G. 3414—1928-2 Nr. 672.

NOTARIATUL
Cerc. Moroda.

PUBLICAȚIUNE.

La notariatul cercului Moroda se află vacante posturile de agenți comunali pentru com. Moroda și Iermata.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vacante își vor înainta cererile prevăzute cu toate documentele cerute până la data de 20 Sept. a. c.

Salarul este acel prevăzut în bugetul anului curent.

Moroda la 1 Sept. 1928.

Notariatul.
No. 672—1928. 663

ȘCOALA

Normală de învățătoare. Arad.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință publică, că pe ziua de 1 Octombrie ora 10 demineța se ține în localul școlii Bul. General Dragalina 7 licitație publică cu oferte închise conf. art. 72 și următorii din L. C. P. pentru arendarea a 20 jug. pământ arabil din Bujac.

Condițiunile de arendare se pot afla în fiecare zi de dimineță la cancelaria școlii.

Direcțiunea Școlii.
No. 6—1928. 661

Nu călătoriți

la băile scumpe când și în ARAD primiți același tratament cu baie de

Acid carbonic de Buziaș, Sulfur și Sare hidroteap ie cercetați deci

baia } Simai.
Artezică }

Deschis pentru bărbați a. m. 6 1/2 d. m. 2 ore
" " femei p. m. 2—6.

Bilete cu preț redus.

No. 407.

Dare de seamă
despre rezultatul didactic din
circ. Chișineu-Criș.

de: D. BOARIU
subrevizor.

(urmarea din No. 3)

la compunere, nu va succeda. Cu ocaziunea examenului de absolvire s'a dovedit în eclatant, că examenul în scris mai bine a succedat acelor elevi, în a căror școale predarea gramaticii a fost predată cu un scop bine determinat și în a căror școale au fost introduse maculatoarele. S'au întâmplat cazuri, unde aceiași temă scripturistă a fost rezolvată la oral cu nota foarte bine, pe când în scris tot aceiași temă n'a succedat de loc și îndeosebi la așezarea ideilor într-o ordine logică, ba chiar și ortografia a lăsat foarte mult de dorit. Iată deci avantajul prelucrării temelor scripturistice în cursul anului și practizarea maculatoarelor.

Deși legea prevede apriat prelucrarea alor 9—9 teme scripturistice din limba română și matematică, totuși în unele școale s'a neglijat prelucrarea temelor, iar în altele dacă s'a prelucrat, nu s'a făcut corectările necesare din partea învățătorului, ceiace iarăși o mare greșeală pedagogică.

Arta de a scrie și a vorbi corect într-o limbă se divide în 2 părți: în ortografie și în ortoepie, prima se referă la scrisul corect, iar a doua, la o vorbire corectă și estetică. Scrisul ortografic își imprimă rădăcinile și regulile de gramatică, pe când vorbirea corectă și estetică își află baza în vorbirea învățătorului. Cum vorbește învățătorul, așa și elevii. Credeți-mă, dar și azi în România-mare, se vorbește cu: ny, ty și gy, nu altcum folosindu-se în limbaj și diferite neologisme, culese de pe regiuni din limba vulgară. Aceasta emanează de acolo că se cetesc prea puține cărți literare din partea celor chemați. Când învățătorul va fi în clar cu scrisul și vorbirea literară, adică cu ortografia și cu ortoepia, atunci va fi stăpân pe arta nouă finologie. Și apoi să nu se uite nicicând, că finologia unui intelectual, denotă și gradul lui de cultură. Prin urmare: Dela cultura învățătorului depinde și gradul de cultură al elevilor. Școala bună sau rea, este învățătorul.

Studiul matematicii este o știință, care mai mult ajută învățământului formal. Prin demonstrarea diferitelor adevăruri matematice, dezvoltăm sentimentul adevărului și de dreptate. Fiind matematica o știință exactă, trebuiește

predată așa, că la demonstrări să nu mai încapă nici o îndoială. La tot pasul trebuie ținut cont de raționamentul: Pentru așa și nu altcum. Se comite un păcat de neertat, de a admite mecanismul, ceiace se practică deseori. E o greșeală teribilă de a nu-i depinde pe elevi să rezolve problemele în mod independent, pentru că învățătorul nu va putea urmări pe elevi în toate târgurile, ca să-i ajute la rezolvirea cutărei probleme aritmetice.

Să-i obișnuim pe elevi, până când unul rezolvă o problemă la tablă în scris, ceilalți, tot aceiași temă, să o rezolve pe tăblițele lor, pentru că în acest mod, spiritul e în plină atențiune și în continuă activitate, din ce și susținerea disciplinei câștigă foarte mult. Cu ocaziunea inspectărilor am constatat, că în unele școale cu totul este abandonată activitatea independentă și unde rezolvirea, pas de pas este împințată de ajutorul învățătorului. Să nu uităm un lucru: Iși este mai mare dragul să privești la un elev, văzându-l, cum singur de sine lucrează cu succes la o problemă. Fiește că până la ajungerea unui astfel de rezultat, trebuiește muncă asiduă și bine chibzuită.

Studiul Geografiei peste tot a succedat foarte bine în acest an. Sunt de

Serbare poporală.

Primăria comunei Ineu pe baza autorizației Dlui Prefect No. 26 872—1928 a aranjat în seara zilei de 1 Septembrie a. c. în saloanele „Hotelului Central“ o serbare populară cu scopul de a deștepta în marele public sentimentul datoriei ce trebuie să existe în fața eroilor pentru reîntregirea neamului.

Programul a fost în întregime executat de membrii Soc. „Sf Gheorghe“ a tinerimii studioase din loc.

Dl Teofan Herbei președintele societății printr'un „cuvânt ocazional“ evocă gloria eroilor ca un certificat pe baza cărui sufletul românesc își are dreptul la viață.

A urmat apoi „In casa tatălui meu“ cor mixt de Bortniansky; „Țara mea“ poezie de V. Militaru declamată de Dș. Eva Ciucea elevă la școala normală din Arad; Dansuri naționale; „Nepotul răsfățat“ farsă în cinci acte de A. Kotzebul.

Au arătat deosebită sârguință în predat D-șoarele: Florica Luca, Silvia Augustin și Nutica Popovici. Domnii: Iosif Herbei, Pavel Neța, L. Nagy, I. Gurban și Gheorghe Ioja.

Programul s'a terminat cu „Arcașul“ cor. bărb. de I. Vidu. Corul a fost condus de Dl Gh. Albu învățător.

Venitul curat în suma de Lei 2636 a fost trimis Biroului Județean a Soc. I. O. V.

Au contribuit prin suprasolviri Domnii: Ioan Cocuban preot, Dr. Gh. și I. Hențiu, Dr. Teodor Burdan, Pavel Dârlea, Sabin Georgia, T. Dan, Palfy P., I. Dubestean, Dr. Faur P., Dr. Șorban Cornel, Belea Dumitru, Dragoș Stepan, Theodor Ctin., Herbei Pavel, Pantea Gh., Făgăras P., Kiss Ioan, Jușca I., Schlezak N., Soț. Iul. Kocsis Iosif, Luca Mihai, Sas Mihai, Șerban Gh., Koloșvary Pavel și Rusbach I.

Au participat circa două sute de spectatori.

Comitetul aranjator.

Vindem

casă mare în ROVINE
Strada Principală nr. 4.
Adresați Marton Iuliana.

lăudat acele școale, în cari la predare s'a ținut cont de principiile școlii active, aplicându-se ca mijloace masa de nisip și desenul. Se recomandă că mai multe excursiuni.

Istoria națională își are scopul bine precizat. Iubirea de patrie și neam până la gertifierea de sine are să o cullive predarea istoriei. La acest obiect sunt excepții acei propunătorii cari țin cont de aceste principii. În majoritatea lor oamenii se mulțumesc de a lua cartea ca mijloc de predare dând apoi elevilor să mechanizeze des spre cutare domnitor ori eveniment neîntind întru nimic seama de înțelesul intern, ceiace se dovedește cu aceiași că, dacă-l întrerupi pe un elev în răspunsul lui narativ și tot în cadrul acelei lecțiuni îi dai o întrebare, la care aștepti un răspuns logic, ori o argumentare de raționament, elevul stă în loc, întocmai ca o roală de car, și s'a înpolmolit în pământ. La acest obiect se recomandă colegilor cu toată insistența de a se folosi la predare metoda treptelor formale, firește avându-se în vedere mijloacele ce le reclamă principiile școlii active.

În ce privește predarea științelor naturale, în general luând se face cu succes, iar întrucât se mențin cazuri de nesucces, aceasta e a

Primăria comunei Radna PUBLICAȚIUNE.

Primăria Comunei Radna publică licitație pe ziua de 14 Oct. 1928 orele 9 a. m. în localul primăriei pentru următoarele furnituri:

1. Pentru furnizarea petrolului, chibritelor și sticlelor de lampă necesare pe anul 1928.
2. Pentru imprimare, hârtie și rechizite de cancelarie necesare notariatului din Radna pe 1928.
3. Pentru cerealele necesare animalelor de reproducție pe anul 1928.
4. Pentru lucrările de mici reparațiuni necesare la primăria comunei Radna.
5. Pentru confecționarea hainelor necesare poliștilor comunali, ca 4 rânduri haine de iarnă, 2, mantale 4 părechi de cizme.
6. Pentru lucrările de tâmplar și faur necesare la primărie.

Mai departe pentru vînderea trestiei proprietatea comunei de pe un teritor de circa 1 jugh. cad. al cărui preț de strigare este de Lei 600.

Dacă licitaținea 1-a nu va avea rezultat, a II-a se va ține în ziua de 28 Oct. 1928.

Licitaținea se va ține în conformitate cu art. 72-83 din Legea Contab. Publice.

Radna, la 4 Sept. 1928.

Primăria.

No. 664.

JUDECĂTORIA RURALĂ ȘIRIA.

Publicație de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință publică în sensul legii art. LX. din 1881 § 102. respective XLI din 1908 § 19. cum că lucrurile următoare ș. a. dulap de prânzător și dulap de cărți executate în Pâncota în favorul următorului Columbia Fabrică de oglinzi repr. prin adv. Dr. Rohan Dimitrie împotriva următorului locuitor în comuna Pâncota pentru încasarea capitalului de 4000 lei. și acces, prețuite în 13000 Lei se vor vinde prin licitație publică în ziua de 11 Septembrie 1928. ora 2 d. m. în comuna Pâncota la casa următorului.

Intrucât mobilele sechestrate ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestor în sensul art. XLI. din 1908 § 20.

Șiria, la 11 Ianuarie 1928.

I. Csáky

delegat judecătoresc.

No. G. 4237 | 2 | 1927 | 3. No. 670.

Comitagii unguri trimiși în România.

Cum își secondează guvernul ungar acțiunea diplomatică.

Cercurile oficiale consideră nouă încercare a Ungariei de a pune în discuțiune chestiunea opțiunilor drept o nouă tentativă inutilă pentru tulburarea liniștii europene.

Punctul de vedere al oficialității este întărit de o serie de fapte semnalate în timpul din urmă. Într-adevăr de câteva zile în apropierea frontierei ungare și anume în regiunea Teremia-Mare și Sănnicolau și-au făcut apariția bandiți veniți din Ungaria și ne atacă îndeosebi gospodăriile românești. O atare bandă a tras într'un automobil al Băncii Șvăbești din Timișoara, ciuruindu-l cu 17 cartușe.

Cercetările organelor noastre au stabilit că grănicerii unguri în loc să împiedice, ușurează intrarea la noi în țară a acestor bande. Astfel, este evident că ne găsim în fața unei arme de luptă a Ungariei împotriva noastră, ceea ce confirmă de altfel faptul că asemenea atacuri banditești s'au produs ori de câte ori Liga Națiunilor a avut de desbătut importante diferende româno-ungare. Ungaria încearcă să ne discrediteze în fața lumii, înfățișându-ne cu ajutorul bandiților trimiși de ea drept o țară barbară.

Primăria Comunei Gurba. PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Gurba publică licitație publică pe ziua de 15 Octombrie 1928 oarele 9. a. m. în localul primăriei asupra următoarelor obiecte:

1. Furnizarea alor 138 m³ lemne de foc cl. I. pentru școalele de stat, pentru primărie și competența notarului comunal.
2. Vânzarea gunoiiului comunal.
3. Repararea grajdurilor comunale și a localului guarzilor comunali.
4. Cumpărarea unui armăsar de reproducție.
5. Cumpărarea alor 10 care de paie pentru vitele de reproducție.
6. Furnizarea petrolului, chibritelor și sticlelor de lampă necesare pe anul 1928.
7. Furnizarea imprimatelor și rechizitelor de scris necesare cancelariei notarului pe anul 1928.
8. Vânzarea unui taur neapt de reproducție.
9. Cumpărarea unui taure de prăsilă.
10. Vânzarea alor 1700 Kg. grâu cl. I.
11. Repararea gardurilor și porților la primărie.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice.

Condițiunile se pot vedea zilnic în cancelaria notarială din Gurba sub durata oarelor oficiale.

În caz de nereușită fixăm a doua licitație pe ziua de 10 XI (Noembrie) 1928 ora 9. a. m. cu aceleași condițiuni

Gurba, la 30 Aug. 1928

No. 677—1928.

notar
Virgil Mihuția
Nr. 662

primar
Oala Pavel.

ROMÂNIA Comitetul școlar jud. Arad. PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 24 Septembrie 1928, orele 12, a. m. se va ține licitație publică cu termen scurt, în localul Prefecturii județului Arad și la primăriile respective comune, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de edificare și reparațiuni necesare la școalele din comunele Aradul nou, Toc, Micăia nouă și veche, Sănnicolaul mic, Șilindia, Buteni, Sîntea mare, Satul nou, Vârșand, Doceni și Hălmași, în baza devizelor întocmite de Serviciul tehnic al județului Arad.

Spesele pentru lucrările dela școala din Aradul nou sunt Lei 470 000 Toc, 332 847. Micăia nouă 316 000. Micăia veche 50.200. Sănnicolaul mic 190 000, Șilindia 123 000, Buteni 55.000 Sîntea mare 33 536 Satul nou 52 400. Vârșand 62.880. Doceni 22 000 și Hălmași 29.000.

Licitaținea se va ține în conformitate cu legea contabilității publice (Art. 72—82) și condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice și cu oferte închise și sigilate pe cari concurenții le vor înainta comitetului școlar județean sau comitetului școlar rural din comuna respectivă în ziua licitației ora 12.

Amatorii odată cu oferta, însă separat (nu în plic) vor prezenta recipisa asupra garanței provizorie depusă la Administrația Financiară din Arad. Ca garanță provizorie se va depune 6% a sumei oferite, însă numai în numărul sau efecte de stat.

Amatorii vor dovedi cu acte justificative, că îndeplinesc condițiunile legale pentru de a putea lua în întreprindere lucrări publice.

Dovezile, condițiunile și planurile relative la aceste lucrări se pot vedea în biroul comitetului școlar jude-

țean la Prefectura județului, camera 43 și la cometele școlare rurale din comunele respective.

Arad, la 4 Septembrie 1928.

Nr. 1541 | 1928.

No. 660.

Președinte.

Secretar.

Prefect

V. Spătariu

I. Georghescu

JUDECĂTORIA RURALĂ ȘIRIA.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință publică în sensul legii art. LX din 1881. § 102 respective XLI din 1908 § 19 cumcă lucrurile următoare ș. a. paturi, dulap, masă (garnitură nou) executate în Pâncota în favorul următorului Columbia fabrică de oglinzi repr. prin adv. Dr. Rohan Dimitrie din Șiria împotriva următorului locuitor în comuna Pâncota pentru încasarea capitalului de 4000 Lei și acces: se vor vinde prin licitație publică în ziua de 11 Septembrie 1928 ora 2 d. m. din comuna Pâncota la casa următorului.

Intrucât mobilele sechestrate ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în sensul art. XLI. din 1908 § 20.

Șiria, la 23 August 1928

I. Csáky

delegat judec.

Nr. G. 4230—1928—3.

Nr. 671.

Citiți și răspândiți ziarul

“TRIBUNA NOUA”

Centrele culturale încă au funcționat normal.

Bibliotecile școlare și ale centrelor culturale au dat populației cărți de celire.

Peste tot învățătoria circumscripției Chișineu — în cursul acestui an școlar — a dezvoltat o activitate laborioasă, în ceea ce privește munca extra școlară.

On. conferință

Fraților colegi,

Cu toate că învățământul a fost împedat de împrejurări de ordin extern, pe lângă cele provenite din neorientări, totuși media rezultatului didactic este: *bine*. Dintre 111 învățători: 20 au prestat nota *foarte bine*, 61 *bine*, 50 *mulțumitor*, iar cele 5 conducătoare au satisfăcut așteptărilor.

Și după ce, fraților colegi, văzurăm avantajele și defectele constatate în învățământul școalelor primare din circumscripția Chișineu în cursul acestui an, ni se impune să căutăm o orientare pentru delăturarea efectelor, din cari se derivă desavantajele și să stabilim mijloace pentru a ridica cultura națională-românească, pe care trebuie să o înălțăm la apogeul învățământului popoarelor.

Pentru viitor deci se recomandă:

1. Conștiințiozitate și punctualitate.

2. Învățătorul să intre în clasă binepregătit.

3. Titlul lecțiunii ce e a se preda să fie indus în registru de prezență înainte de începerea lecțiilor.

4. În cursul lecțiilor învățătorul să fie condus de rutină și tact pedagogic demn de o persoană didactică.

5. Să nu se aplice pedepse corporale.

6. Să se propună lucrul manual și desemnul, măcar și în contururile cele mai simple, dar să se propună.

7. Lecțiunile să fie predate în modul cel mai rațional.

8. Să se formeze cu școlarii coruri bisericesti și naționale.

9. În ziua de inspecție, învățătorul să nu devieze dela orar ci să preleagă ca în toate zilele, când n'are control.

10. Fiecare învățător să prelucreze anual cel puțin 2 dizertații de conținut pedagogic și să le predeie cu ocaziunea conferențelor.

11. Arhiva școlii să fie condusă cu cea mai mare acuratețe, tot astfel și contabilitatea.

Astfel îndeplinind toate aceste, fraților colegi, pentru viitor ne vom putea prezenta cu încredință senină nu numai înaintea organelor de control, ci și înaintea conștiinței noastre, care este cel mai drept judecător al fiecărui om.

Chișineu-Criș, 30 Iunie 1928.

S. Reizor, Dimitrie Boariu.

caută în împrejurarea, că aproape la toate școalele lipsesc colecțiile ce servesc ca mijloace de preiaje. De aici doar urmează, că acest învățământ e sec și fără viață, cu toate că *biologia* și fenomenele naturale aici dau școlii mai mult material pentru înțelegere și demonstrări.

Se cuvine laudă acelor învățători, cari cu elevii lor au făcut colecțiuni de zoologie, botanică și mineralogie și au prelucrat aparatele fizice, cari nu numai, că sunt mijloace de demonstrări, dar servesc și ca decor pentru școalele lor. Și aici se recomandă, că tot ceea ce se propune, să se predeie pe baza desemnului.

Se recomandă de a se pune mai mare pond pe scrisul caligrafic și totodată este o cerință pedagogică de a se da o mai mare importanță *jocurilor de copii și gimnastice*.

În ceea ce privește propunerea *limbei române* în școalele minoritare de stat, pot spune, că se face cu succes. Școalele din Sf. Ana servesc de model și una din Macea. La școalele minoritare conf. nu s'a ajuns peste tot rezultatele dorite, din motivul că unii învățători nu sunt stăpâni pe culare melod ducător la scop, cum e bunăoară *metodul direct*. Dintre învățătorii min. conf. merită laudă inv. Ale-

xandru Killin din Pădureni, care după multă nuziință a descoperit secretul, după care în școala lui lucrează. E de dorit ba chiar se recomandă, ca toți învățătorii minoritari să-și însușească *metodul direct*. Sunt 2 învățătoare minoritare, cari de fel nu posed limba română, prin urmare aceste sunt constrânse să propună din carte fără nici un înțeles de limbă. Acestora li se recomandă, în interesul propriu, ca să meargă la cursuri de limba română.

V. Activitatea extra școlară.

Coruri școlare sunt în comunele: Chișineu-Criș (G. Ruja), Curtici (C. Vodă), Macea (Văcaru), Nădab (M. Nonu), Socodor (I. Caba), Șimandul de jos (S. Ponta) și Vârșand (S. Ponta). De tot în 7 comune românești.

Cercuri culturale s'au ținut 24, adică în fiecare circumscripție câte 6, în cari au preles 24 învățători și tot atâtea au dizertat, iar la ședințele publice în tot localul au asistat mulți locuitori, dar regretabil — onoare excepțiilor — intelectualii aproape în tot locul au lipsit.

Ofensive culturale s'au ținut în toate cele 22 comune. De tot s'au ținut 221 ofensive culturale, în cari au conferențiat 48 învățători. Conferințele ținute au fost parte de interes național, parte de interes economic.

INFORMAȚIUNI.

Camera de Industrie și de Comerț aduce la cunoștință tuturor interesaiților, că Vama din Curtici atrage atențiunea călătorilor cari ies din țară, având asupra lor haine de blană să se prezinte cu ele biroului vamal din punctul, prin care ies din țară și să ceară să li se dea dovadă, că le-au declarat la ȝșire din țară. Toți acei care nu vor poseda, la intrare asemenea dovezi, vor avea să achite Vămii drepturile de import taxele vamale care se cuvin pentru asemenea haine.

Ministerul de Interne pune în vedere ziarelor penalitățile prevăzute de Art. 3., 4. și 5 din Legea pentru oprirea loteriilor, din 20 Ianuarie 1928, la care se expun ceice vor negocia sau imprăștiia în public bilete sau anunțuri de loterii străine. De asemenea și Legea loteriei de Stat pe clase, din 30 Mai 1906, prin articolul 5, interzice în mod absolut introducerea, transportarea și vânzarea lozurilor ori cărei loterii străine.

Camere de Comerț și de Industrie din Arad pune în vedere tuturor fabricanților și exportatorilor din circumscripția ei, că atunci când vor avea de transportat ceva cu vapoarele S. R. M. să se adreseze, cu privire la chestiuni de tarif direct acestui serviciu. S'a făcut constatarea, că intermediarii socotesc exportatorilor taxe mai urcate decât cele tarifare micșorând puterea de concurența mărfurilor românești pe piețele străine, din pricina a celor venituri ilicite create în sarcina celor care nu cunosc tariful de transport naval al S. M. R.

M. Carp. Manualul Bacalaureatului după programul oficial. Limba Română. Iași, Institutul de Arte Grafice și editură „Viața Românească”. Prețul 100 lei, pagini 224.

Lucrarea se recomandă elevilor cari trec examenul de tranziție de clasa VIII-a, a cărei materie este cuprinsă în primele 100 pagini.

Pentru candidații la bacalaureat ea este absolut indispensabilă.

O crimă incalificabilă și fără precedent.

Se petrec uneori, fapte omenești, a căror gravitate întrece orice imaginație și fantezie, față de cari, orice vorbă, fie ea cât de abundentă, orice spirit, fie el cât de incisiv, rămân neputincioase.

Așa bunăoară, am citit într'un ziar din Capitală următoarea notiță: „Agenții unguri incendiază recolta”. N'aș fi crezut dacă reportajul n'ar fi dat precizări din cele mai concrete. Mă miră faptul, cum de acest ziar reduce însemnătatea unei chestiuni atât de grave la un simplu reportaj.

Chestia în sine, e prea gravă și prea delicată, pentru ca, apucându-te s'o discuți, să nu fi obligat a-ți fixa poziția chiar dela început. Cer scuze deci pentru tot ce urmează, în caz că reportajul citat ar fi o simplă versiune. Contrariu însă, să-mi fie îngăduit cel puțin câteva cuvinte. Țiu să spun că incendiarii nu sunt agenții unei iredente izolate, ci angajații și subvenționații ai însăși guvernului maghiar! Ați înțeles, cred, totul! Iată un guvern, plătim agenți pentru ca să pună foc în țara vecină! Spuneți, s'a mai întâmplat cândva și în vre-un loc? Iată un guvern, care, în secolul al XX-lea recurge la mijloace și gesturi, de cel mai antic barbarism și cu toate acestea, având cinismul să sfideze lumea, trâmbițându-și civilizația pe la toate răspântiile. Iată, azi, în secolul luminei și civilizației, un guvern, autor moral al unuia dintre cele mai criminale acte! Și cine este profesionistul acestor procedee banditești și scârboase? Este guvernul țării care veșnic e reclamantă pe la liga Națiunilor și înfățișată pe la toate forurile internaționale ca jertfă a marelui războiu, care a însemnat triumful aspirațiilor umanitare. Vedeți dară, la ce se reduce „cultura superioară” a poporului maghiar invocată de atâtea ori de ilustrul conte Appony, care, nu știu prin ce misterioasă metamorfoză, s'a transformat, deodată, din mâncător de oameni în apostol al dreptății: la acte de tâlhărie ordinară!

Árpad poate fi pe deplin încântat. Descendenții nu i-au pierdut nici o sfarmă, din însușirile-i de altădată!

Dacă un individ dă foc vecinului său (de multe ori pentru că și acesta la rândul-i i-a provocat neajunsuri) justiția îl declară criminal și el trebuie să suferă consecințele! Când actele de această natură, raportate la

un singur individ, poartă numele de crimă, atunci cum să le calificăm când ele au de autor o colectivitate, ba încă una oficială și sunt îndreptate asupra unei țări străine? Banditism internațional e și prea vag și prea puțin! Actul barbar și criminal al guvernului maghiar, care repugnă nu numai unului spirit civilizat ci și celui mai rustic și elementar bun simț, este un adevărat atentat la viața noastră națională, încercat pe cea mai nemernică și tâlhărească cale și în acest caz, guvernul nostru trebuie să procedeze ca atare, trăgându-l la răspundere. Tâlharii ce au fost prinși asupra crimei, ar trebui executați fără nici o judecată. O invazie pe cale armată ar fi coprins în sine mai multă noblețe și mai mult cavalerism, (ah, cavalerismul, nobil a ribut, dat unor mișei de niște nenorocite împrejurări) decât calea mișelească, pe care a încercat să ne distrugă Unguria!

Și noi, sârmanii, credem că o condamnabilă naivitate, că vom isbuti să îmblânzim pe maghiarii dela noi.

Căutăm să ni-i asimilăm, nu prin desnaționalizare, căci aceasta nu e în linia noastră de conduită politică, ci printr'un egal tratament, pentru ca sub cerul acestei Români atît de hulite și de bârfite, dar cu toate acestea atît de blânde, tolerante și ospitaliere, să se simtă bine toți spurcații acestui pământ pângărit!

Imbrăcăm lupii în piele de oaie, pentru ca astfel să ne poată mușca mai bine, alintăm năpărcile la sân, pentru ca duloasele noastre alintări să ne fie răsplătite ca mușcături veninoase.

Sârmană omentre! Poți fi mândră de colaboratorii l la progresul tău. Ți-ai sfârșit menirea și trebuie să-ți reiei firul dela început. Deaceia Maghiarii se grăbesc să ne transporte cu milenii înapoi, în timpul practicei barbare.

S'ar putea face multe considerații și reflecții triste pe marginea acestui barbarism actualizat.

Sufletul ți se umple din ce în ce de tot mai multă scârbă, pentru ca încheerea să nu se impună.

Tâlhăria maghiară trebuie făcută cunoscută lumii întregi. Ar fi cel mai bun și mai potrivit răspuns și tezei revizioniste și agitației de redeschidere a procesului optanților.

Gr. Cazan

Revizuirea anuală a biletelor de liberă petrecere a supușilor streini

Ministerul Muncii, pe baza dispozițiilor legii și regulamentului asupra migrațiilor și a acordului cu Ministerul de Interne, luând și avizul Comisiunii migrațiilor, va face în cursul lunii Octombrie a. c., revizuire generală a biletelor de liberă petrecere ale supușilor străini.

În acest scop, toți supușii aflători în țară, cari își câștigă existența în țară fie ca salariați, fie ca patroni sau sub orice altă formă și orice profesii vor fi având sau orice alt motiv de rămânere în țară ar avea, indiferent de data când le expiră termenul de liberă petrecere, vor depune pentru autorizarea rămănerii în țară dela 10 la 25 Septembrie a. c.

În serviciile de siguranță din capitala județului, pentru supușii străini din județele: Dolj, Caliacra, Brăila, Constanța, Durostor, Covurlui, Iași, Prahova, Vlașca, Buzău, Brașov, Târnava-Mare, Sibiu, Cluj, Cluc, Bihor, Maramureș, Mureș, Satu-mare, Someș, Alba, Timiș, Arad, Hunedoara, Severin, Lăpușna, Cetatea-Albă, Bălți, Hotin, Soroca, Cernăuți, Rădăuți, Câmpulung, (Bucovina).

Supușii străini din orașul Mediaș vor depune cererile la brigada de siguranță din Mediaș.

La brigăzile de siguranță din capitala județului, pentru supușii străini din județele: Argeș, Bacău, Botoșani, Roman, Fălțiceni, Putna, Teleorman, Mehedinți, Tulcea, Neamț, Dâmbovița, Dorohoi, Orhei, Cahul, Tighina Ismail, Făgăraș, Năsăud, Odorhei, Sălaj, Trei-Scaune, Turda.

La polițiile din capitala județului, pentru supușii străini din județele: Tutova, Ialomița, Muscel, Fălciu, Râmnicu-Sărat, Roman, Olt, Tecuciu, Vaslui, Vâlcea, Gorj, Storojineți, Suceava, Târnava-Mică, Caraș.

Pentru supușii străini din București, cererile vor fi depuse la Inspectoratele de poliție respective.

Pentru supușii străini din județul Ilfov, cererile vor fi depuse la Prefectura județului Ilfov.

Străinii cari își exercită profesia pe cont propriu, vor face cererea personal și vor arăta felul ocupației sau întreprinderii ce au, data de când își exercită comerțul sau meseria ca patroni, numărul salariaților ce întrebuințează.

Pentru salariați, cererile vor fi făcute numai de către patronii lor. În ele se va arăta deslușit data angajării și serviciul ce de fapt îndeplinește fiecare salariat, cu explicații asupra specialității ce cere acest serviciu. Se va alătura la aceste cereri și actele de meserie sau specialitate ale fiecărui salariat (certificate de studii profesionale, cărți de capacitate, certificate dela patronii care au mai lucrat). Patronii vor mai înainta în acelaș timp și un tablou în care vor arăta personalul ce au în serviciu pe specialități și supușenie (română sau străină).

Salariații cari în momentul revizurii nu vor fi angajați vor prezenta singuri cererea, arătându-și profesiunea lor.

Străinii cari nu se găsesc în vreuna din aceste categorii vor arăta și dovedi cu acte situațiunea lor și motivul rămănerii în țară.

Pe lângă cereri, așa cum s-a arătat mai sus, se vor mai depune în acelaș timp:

- Biletelor de liberă petrecere;
- Dovezi cu acte oficiale prin cari

să se constate în mod neîndolelnic de când se găsesc în România, dacă au stat încontinuu, iar dacă au mai plecat, să se poată constata durata absențelor din țară.

Supușii străini cari se găsesc în vreuna din situațiunile de mai jos, vor mai depune:

a) Acel cari au făcut serviciu militar efectiv în România sau războiul în armata română: dovezi.

b) Acel căsătorit cu românce: actul de căsătorie;

c) Acel cari au proprietăți imobiliare: actele de proprietate;

d) Refuglații politici: dovada calității de refuglați politic;

e) Cel cari posedă autorizațiuni provizorii de ședere în țară și autorizațiuni de ședere în țară fără acte de călătorie, eliberate de Ministerul de Interne, vor depune și aceste autorizații, iar acei cari au obținut asemenea autorizațiuni pe motivul că au făcut cerere de naturalizare în România, vor anexa certificatul Ministerului de Justiție.

La depunerea cererilor pentru revizuire, organele de siguranță vor elibera depunătorilor adevărte cari vor servi supușilor străini pentru legitimarea șederii lor în țară pe timpul cât va dura revizuirea Adevărtețelor se vor elibera cu termen de valabilitate până la 15 Decembrie 1928 și vor fi retrase la restituirea actelor revizuite.

Organele de siguranță și de poliție arătate mai sus vor înainta pe ziua de 25 Septembrie a. c. toate cererile primite Inspectoratelor regionale de muncă, pe lângă cari vor lucra, începând dela 1 Octombrie a. c. Comisiunile de revizuire.

După revizuire, biletele de liberă petrecere vor fi restituite titularilor prin organele de siguranță de poliție sau administrațiile de plasă în raza cărora ei domiciliază.

Se atrage atențiunea asupra obligațiunii prezentării la revizuire, făcându-se cunoscut, că pentru cei ce nu se vor prezenta, nu se vor mai primi în urmă cereri pentru autorizarea rămănerii în țară.

Deasemenea se atrage atenția asupra prezentării cererilor și dovezilor în modul cel mai complet, așa cum s'a arătat mai sus.

Cursul Cerealelor

Brăila	
Porumb —	90.000 lei vagonul
Orz —	50.300 " "
Ovăz —	50.750 — 50.800 lei vagonul
Grâu —	60.850 — 80.200 " "
Fasole —	160.000 lei vagonul

Galați	
Grâul —	76.000 lei vagonul
Porumb —	92.200 " "
Orzul —	51.000 " "
Ovăzul —	53.500 " "
Secara —	62.000 " "

Constanța	
Grâul —	70.000 — 76.000 lei vagonul
Porumb —	80.000 — 120.000 " "
Orzul —	51.000 — 52.000 " "
Ovăzul —	52.000 — 53.000 " "
Fasolea —	165.000 " "